

Збільшення місткості внутрішнього ринку країни досягається через зростання доходів, а, відповідно, й можливостей населення до споживання. Країни з високою місткістю внутрішнього ринку забезпечують виробникам можливість швидкого зростання через економію на масштабах як виробничих, так і збутових операцій. Такі ринки є привабливими для товаровиробників, оскільки дають можливість наблизитись до кінцевого споживача продукції, навіть за умови низької забезпеченості вхідними ресурсами. Тому країни з високою місткістю внутрішнього ринку демонструють найбільші темпи зростання у світі в останні десятиріччя.

1. Alesina A., Spolaore E., Wacziarg R. (2005). *Trade, growth and the size of countries. Handbook of Economic Growth, Volume 1B. Edited by P. Aghion and S. N. Durlauf. P. 1500-1541. DOI: 10.1016/S1574-0684(05)01023-3.*
2. Mayer T., Melitz M. J., Ottaviano G. I.P. (2011). *Market Size, Competition, and the Product Mix of Exporters. NBER Working Paper No. 16959. Issued in April 2011. NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH 1050 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 April 2011.*
3. *The Global Competitiveness Report. World Economic Forum Network. DOI: www.weforum.org/gcr.*

М. К. ЯВОРСЬКА

Національний університет водного господарства та природокористування

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НАУКА»

© Яворська М. К., 2018

Наука – важлива рушійна сила розвитку суспільства, яка концентрує об’єктивні знання і спрямовує їх для забезпечення розвитку всіх сфер суспільного життя. Теперішній стан української науки перебуває під впливом постійних кризових явищ, наслідками яких є розрив між потребами економіки і науковими розробками. Причинами цього є недостатнє фінансування наукових установ, неефективна система управління та бюджетного фінансування наукових досліджень, природне старіння наукового потенціалу, нестача кваліфікованих наукових кадрів, зниження якості навчального процесу і рівня знань випускників тощо. Таким чином, вітчизняна наука потребує цілеспрямованої підтримки держави через проведення скоординованої політики розвитку науково-технічної та освітньої сфер. Для виявлення можливостей використання потенціалу науки для розвитку економіки країни, дослідимо підходи науковців до трактування поняття: «наука» (табл.).

Таблиця 1. Підходи науковців до трактування поняття «наука»

№ з/п	Визначення	Джерело
1	2	3
1.	«...як: 1) інститут; 2) метод; 3) нагромадження традицій, знань; 4) фактор розвитку виробництва; 5) найдієвіший фактор формування переконань і ставлення людини до світу»	[1, с. 18]
2.	«...як об’єктивно достовірні та систематизовані знання про дійсні явища з погляду їх закономірності чи незмінності»	[2, с. 692]
3.	«... сфера дослідницької діяльності, що спрямована на вироблення нових знань і включає в себе умови цього процесу: вчені, наукові установи, методи науково-дослідної роботи, понятійний апарат, наукова інформація та наукові знання»	[3, с. 236].

1	2	3
4.	«...соціальний інститут, функція якого полягає в генеруванні, накопиченні, поширенні та застосуванні нових знань; наука включає в себе систему координації та поділу праці вчених, спеціалізовані установи (університети, інститути, лабораторії тощо), систему норм, цінностей і правил, що визначають наукову діяльність, методологію й методи дослідження, систему категорій, теоретичних знань та емпіричних даних»	[4, с. 196].
5.	«сфера людської діяльності, функція якої – вироблення та теоретична схематизація об'єктивних знань про дійсність»	[5, с. 501].
6.	«сфера людської діяльності, спрямована на здобуття та застосування нових знань, яка реалізується шляхом виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень»	[6, с.426].
7.	«...сфера людської діяльності, функція якої – вироблення і теоретична систематизація об'єктивних знань про дійсність, яка є однією із форм суспільної свідомості і включає, діяльність з отримання нових знань і її результат – сукупність знань, які є основою наукової картини світу»	[7, с. 863]
8.	«...інтегральне позначення людської діяльності щодо пізнання світу для використання отриманих результатів у практиці, а також системи логіко-гносеологічних і соціально-організаційних утворень цієї сфери»	[8, с. 521]
9.	«...теорія про певну галузь об'єктів, а не простий набір суджень про ці об'єкти»	[9, с. 12]

Джерело: складено автором на основі [1-9]

З аналізу таблиці можна виділити три підходи до трактувань означеного поняття: як соціальний інститут [1, 3, 4], як наукова діяльність [5-8] і як систему знань [9].

Спираючись на визначення науковців, вважаємо, що для розуміння сучасної науки дуже актуальним залишається визначення Дж. Бернала [1], який відносить до поняття «наука» такі складові як інститут (заклад у якому генеруються, накопичуються і зберігаються знання); метод (вироблення і систематизація певних підходів, які потрібно здійснити, щоб виконати конкретне наукове завдання); нагромадження традицій (розвиток наукових шкіл і течій), знань (накопичення систематизованої інформації інтелектуальної діяльності людини); фактор розвитку виробництва (поєднання науки і і практичних потреб людини); фактор формування переконань і ставлення людини до певних процесів і явищ (на основі системи наукових доказів).

Виходячи із зазначеного, можна стверджувати що наука охоплює велику кількість складових елементів, які зосереджені в конкретному місці – інституті (університеті, академії).

Таким чином визначено, що наука – це багатогранне поняття, головними складовими якого є інститут, метод, нагромадження традицій і знань, фактор розвитку виробництва та ставлення людини до процесів і явищ.

1. Бернал Дж. Наука в истории общества / Дж. Бернал. М.: Издательство иностранной литературы, 1956. — 743 с.
2. Энциклопедический словарь: В 86-ти т. / Ред: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон И. Е. Андреевский, К. К. Арсеньев, Ф. Ф. Петрушевский. – М. : ТЕРРА, 1992. – Т. 40, 40 а. – 1992. – 954 с.
3. Философский словарь / Под ред. И. Т. Фролова. – 4-е изд. – М. : Политиздат, 1980. – 444 с.
4. Социологический энциклопедический словарь : на русском, английском, немецком, французском и чешском языках / Под ред. академика Российской академии наук Г. В. Осипова. – М. : Издательская группа ИНФРА – М, 1998. – 488 с.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / Ред. – упоряд. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка»», 2007. – 992 с.
6. Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навч. посіб. – К. : Атіка, 2007. – 624 с.
7. Советский энциклопедический словарь / Под ред. А. М. Прохорова. 2-е изд.– М. : «Сов. энциклопедия» – М, 1983. – 1600 с.
8. Економічна енциклопедія : у 3 т. / ред. рада : Гаврилишин В. Д., Мочерний С. В., Гальчинський А. С. [та ін.]. – К. : Академія, 2000. – Т. 2 : К – П. – 2001. – 848 с.